P9_TA(2021)0018

Alekseja Navaļnija apcietināšana

Eiropas Parlamenta 2021. gada 21. janvāra rezolūcija par Alekseja Navaļnija aizturēšanu (2021/2513(RSP))

(2021/C 456/12)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Krieviju, jo īpaši 2020. gada 17. septembra rezolūciju par stāvokli Krievijā: Alekseja Navaļnija noindēšanas mēģinājums ([1]),

— ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju, Eiropas Cilvēktiesību konvenciju (ECTK) un Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,

— ņemot vērā ANO Ģenerālās Asamblejas 1998. gada 9. decembrī pieņemto ANO Deklarāciju par cilvēktiesību aizstāvjiem,

— ņemot vērā Konvenciju par ķīmisko ieroču izstrādes, izgatavošanas, uzkrāšanas un pielietošanas aizliegumu un ķīmisko ieroču iznīcināšanu (Ķīmisko ieroču konvencija),

— ņemot vērā Krievijas Federācijas Konstitūciju, jo īpaši tās 2. nodaļu un konkrētāk 29. pantu, kas aizsargā vārda brīvību, kā arī starptautiskās saistības cilvēktiesību jomā, kuras Krievija ir uzņēmusies kā Eiropas Padomes, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) un ANO locekle,

— ņemot vērā Eiropadomes priekšsēdētāja un Komisijas priekšsēdētājas vietnieka / Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) 2021. gada 17. janvāra paziņojumus un Eiropas Komisijas priekšsēdētājas 2021. gada 18. janvāra paziņojumu pēc Alekseja Navaļnija aizturēšanas,

— ņemot vērā ES dalībvalstu vadītāju paziņojumus attiecībā uz Alekseja Navaļnija aizturēšanu pēc viņa ierašanās Maskavā,

— ņemot vērā Eiropadomes 2020. gada 1. oktobra secinājumus,

— ņemot vērā Ārlietu padomes 2020. gada 12. oktobra sanāksmes iznākumu un panākto politisko vienošanos noteikt ierobežojošus pasākumus tiem, kas saistīti ar Alekseja Navaļnija slepkavības mēģinājumu,

— ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) 2017. gada 17. oktobra spriedumu lietā Navaļnijs pret Krieviju, 2018. gada 15. novembra spriedumu lietā Navaļnijs pret Krieviju un 2019. gada 9. aprīļa spriedumu lietā Navaļnijs pret Krieviju (Nr. 2),

— ņemot vērā Padomes 2020. gada 7. decembrī pieņemto ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu, kas pazīstams arī kā Magņitska akts,

— ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,

A. tā kā Aleksejs Navaļnijs kā vadošs Krievijas politiķis, jurists un pretkorupcijas aktīvists ir atklājis daudzas korupcijas lietas, kurās iesaistīti uzņēmumi un Krievijas politiķi, ir vadījis vairākus publiskus protestus visā Krievijā un ir kļuvis par vienu no efektīvākajiem Krievijas opozīcijas līderiem;

B. tā kā Aleksejs Navaļnijs ir viens no redzamākajiem Krievijas varas iestāžu un prezidenta Putina kritiķiem un viņa apņēmība un drosme dod cerību visiem tiem Krievijas iedzīvotājiem, kuri uzskata, ka viņu valstī ir iespējama brīvība, demokrātija, politiskais plurālisms un pārskatatbildība;

([1]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0232.

C. tā kā 2021. gada 17. janvārī Maskavā, Šeremetjevas starptautiskajā lidostā, Aleksejs Navaļnijs tika aizturēts, atgriežoties Krievijā pēc ārstēšanās Vācijā saistībā ar viņa saindēšanu Krievijā, un viņam tika liegta piekļuve saviem advokātiem;

D. tā kā 2021. gada 18. janvārī vēl nepieredzētā un sasteigti noorganizētā tiesas sēdē, kas notika policijas iecirknī bez Navaļnija advokāta klātbūtnes, Aleksejam Navaļnijam tika piespriests 30 dienu pirmstiesas apcietinājums;

E. tā kā tika aizturēti aptuveni 70 cilvēku, to vidū žurnālisti un Alekseja Navaļnija atbalstītāji, kas gaidīja viņa atgriešanos;

F. tā kā Aleksejs Navaļnijs ar Krievijas varas iestāžu piekrišanu tika pārvests uz Vāciju ārstēšanai pēc tam, kad 2020. gada 20. augustā viņš tika saindēts; tā kā pētniecisko žurnālistu tīkla kopprojektam, kurā darbojās arī izmeklēšanas grupa "*Bellingcat*", izdevās identificēt vairākus saindēšanā iesaistītos vainīgos, no kuriem visi ir Krievijas Federācijas drošības dienestu aģenti;

G. tā kā Berlīnes Šaritē slimnīcā tika secināts, ka Aleksejs Navaļnijs ir saindēts ar neiroparalītisku vielu no militāra pielietojuma neiroparalītisku vielu grupas "Novičok", ko izstrādāja Padomju Savienība un Krievijas Federācija un kas ir pieejama tikai Krievijas militārajām struktūrām un slepenajiem dienestiem; tā kā saindēšanas veidu apstiprināja vairākas laboratorijas Francijā, Zviedrijā un Vācijā, kā arī Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācija (*OPCW*);

H. tā kā saskaņā ar Ķīmisko ieroču konvenciju jebkuru personas saindēšanas mēģinājumu, izmantojot neiroparalītisku vielu, uzskata par ķīmisko ieroču izmantošanu un tā kā ķīmisko ieroču izmantošana — neatkarīgi no tā, kas un kādos apstākļos to dara — ir nopietns starptautisko tiesību un starptautisko cilvēktiesību standartu pārkāpums;

I. tā kā ES kopā ar starptautiskajiem partneriem aicināja Krievijas varas iestādes rūpīgi izmeklēt Alekseja Navaļnija slepkavības mēģinājumu, kurā tika izmantota aizliegta neiroparalītiska ķīmiskā viela, pilnībā sadarboties ar *OPCW*, lai nodrošinātu objektīvu starptautisku izmeklēšanu, un saukt vainīgos pie atbildības; tā kā līdz šim Krievijas varas iestādes nav veikušas šādu rūpīgu un objektīvu izmeklēšanu un Krievija ir stingri noraidījusi jebkādus aicinājumus veikt izmeklēšanu;

J. tā kā 2020. gada 15. oktobrī ES, ņemot vērā to, ka Krievija nebija veikusi izmeklēšanu un nesadarbojās ar *OPCW*, piemēroja sankcijas sešām fiziskajām personām un vienai juridiskajai personai no Krievijas, kuras bija iesaistītas noziegumā;

K. tā kā fakts, ka Alekseja Navaļnija slepkavības mēģinājums notika laikā, kad Krievija gatavojās vietējām un reģionālajām vēlēšanām 2020. gada septembrī, rada īpašas bažas par demokrātijas, pamatbrīvību un cilvēktiesību stāvokli valstī;

L. tā kā Krievijas Federālais sodu izpildes dienests paziņoja, ka Aleksejs Navaļnijs ir aizturēts līdz tiesas sēdei par iepriekš piespriestā nosacītā soda noteikumu pārkāpšanu tā dēvētajā "*Yves Rocher*" lietā, lai gan faktiski viņš ārstējās pēc slepkavības mēģinājuma, ko sarīkoja Krievijas varas iestādes;

M. tā kā 2017. gada 17. oktobra spriedumā ECT lēma, ka Aleksejs Navaļnijs un viņa brālis Oļegs bija netaisnīgi notiesāti par finanšu noziegumiem tā dēvētajā "*Yves Rocher*" lietā 2014. gadā un ka Krievijas tiesas šajā lietā bija pieņēmušas "patvaļīgus un acīmredzami nepamatotus" lēmumus, un piesprieda Krievijas Federācijai izmaksāt abiem brāļiem vairāk nekā 80 000 EUR kā radītā kaitējuma un tiesāšanās izdevumu atlīdzību;

N. tā kā Aleksejam Navaļnijam ir jau iepriekš uzbrukts, kā arī viņš ir ticis aizturēts, apcietināts un notiesāts, mēģinot pārtraukt viņa politisko un sabiedrisko darbību; tā kā Krievijas varas iestādes izmantoja Alekseja Navaļnija iepriekšējos politiski motivētos notiesājošos spriedumus, lai viņam aizliegtu kandidēt 2018. gada Krievijas prezidenta vēlēšanās;

O. tā kā 2021. gada 18. janvārī Krievijas varas iestādes pret Alekseju Navaļniju ierosināja jaunu krimināllietu par krāpšanu saistībā ar naudas pārskaitījumiem dažādām labdarības organizācijām;

P. tā kā tiesības uz domas un vārda, biedrošanās un mierīgas pulcēšanās brīvību ir nostiprinātas Krievijas Federācijas Konstitūcijā; tā kā Krievijas Federācija ir parakstījusi Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un ECTK, kā arī ir Eiropas Padomes locekle un tādējādi ir apņēmusies ievērot starptautiskos standartus un principus, kas reglamentē tiesiskumu, cilvēktiesības un pamatbrīvības;

Q. tā kā saskaņā ar labi zināmās Krievijas cilvēktiesību organizācijas "Memoriāls" sniegto informāciju Krievijas Federācijā ir vairāk nekā 300 politieslodzīto un reliģisko ieslodzīto; tā kā ES apliecina solidaritāti ar visiem disidentiem un Krievijas iedzīvotājiem, kuri, neraugoties uz brīvības un dzīvības apdraudējumu un Kremļa un Krievijas varas iestāžu spiedienu, turpina cīnīties par brīvību, cilvēktiesībām un demokrātiju;

R. tā kā cilvēktiesību un tiesiskuma stāvoklis Krievijā joprojām pasliktinās, iestādēm sistemātiski cenšoties apspiest vārda brīvību, ierobežot pulcēšanās brīvību, apgrūtināt opozīcijas darbu, ar represijām reaģēt uz jebkādām darbībām, kuru mērķis ir atmaskot korupciju, un apslāpēt Krievijas pilsoniskās sabiedrības darbību;

S. tā kā starptautisko tiesību pārkāpumi Ukrainā un Gruzijā un valsts atbalstītas slepkavības un fiziska izrēķināšanās ar opozīcijas līderiem, žurnālistiem un citiem, kā tas notika Borisa Ņemcova, Annas Poļitkovskas, Sergeja Magņitska un citos gadījumos, ir palikušas nesodītas; tā kā šie daudzie slepkavības mēģinājumi, indējot un izmantojot citus līdzekļus, kā arī atteikšanās sadarboties tiesas lietā par reisa MH17 lidmašīnas notriekšanu ir noveduši pie tā, ka šobrīd attiecības ar Krievijas Federāciju ir vēsturiski vienā no zemākajiem punktiem;

T. tā kā kopš 2020. gada decembra starp Eiropas Savienības rīcībā esošajiem instrumentiem ir globālais cilvēktiesību sankciju režīms, kas vērsts pret fiziskām un juridiskām personām, kuras ir atbildīgas par nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem un nelikumībām visā pasaulē, ir tajos iesaistītas vai saistītas ar tiem,

1. prasa nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot Alekseju Navaļniju un visas pārējās personas, kas aizturētas saistībā ar viņa atgriešanos Krievijā, neatkarīgi no tā, vai tie ir žurnālisti, viņa komandas locekļi vai atbalstu izrādoši pilsoņi;

2. stingri nosoda Alekseja Navaļnija un viņa atbalstītāju aizturēšanu un Krievijas varas iestāžu pret viņiem vērstās politiski motivētās represijas, tostarp izmantojot tiesu sistēmu; turklāt nosoda Alekseja Navaļnija slepkavības mēģinājumu un pauž visdziļākās bažas par to, ka Krievijas Federācijā arvien sarūk izpausmes iespējas politiskajai opozīcijai, disidentiem un pilsoniskajai sabiedrībai;

3. visstingrākajā iespējamā veidā nosoda Krievijas Federācijas rīcību, ko tas uzskata par nepiemērotu Eiropas Padomes un EDSO dalībvalstij, kura ir apņēmusies ievērot pamatbrīvības, cilvēktiesības un tiesiskumu, kā noteikts ECTK un Starptautiskajā paktā par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām; mudina Eiropas Padomi un EDSO veikt atbilstīgus pasākumus un izvērtēt Krievijas Federācijas saistību pārkāpumus;

4. atgādina, ka politisko oponentu aizturēšana ir pretrunā Krievijas starptautiskajām saistībām, un uzstāj, ka tiesu iestādes ir jādepolitizē un ir jāievēro tiesības uz taisnīgu tiesu un juridisko konsultāciju pieejamību; aicina Eiropas Padomes Ministru komiteju un dalībvalstis izmantot ECTK 46. panta 4. punktā paredzētās pilnvaras, lai ECT ierosinātu pārkāpuma procedūru par to, ka Krievijas Federācija nav pildījusi savas saistības;

5. aicina Krievijas varas iestādes izbeigt neatkarīgu personu un disidentu vajāšanu, iebiedēšanu, pret tiem vērsto vardarbību un represijas, izskaužot valdošo nesodāmību, kuras dēļ jau ir gājuši bojā daudzi žurnālisti, aktīvisti, cilvēktiesību aizstāvji un opozīcijas politiķi, un nodrošināt, ka viņi var darboties, nebaidoties par savu vai ģimenes locekļu un draugu dzīvību;

6. uzskata, ka Alekseja Navaļnija slepkavības mēģinājums un viņa tūlītēja aizturēšana, atgriežoties Krievijā, ir vērsti uz to, lai novērstu turpmāku režīmā valdošās nopietnās korupcijas atklāšanu, un tas ir daļa no sistēmiskiem centieniem apklusināt un iznīcināt viņu, politisko opozīciju un citus disidentus valstī, jo īpaši ņemot vērā gaidāmās parlamenta vēlēšanas 2021. gada rudenī; uzskata, ka, šādi rīkojoties, režīms izrāda nicinājumu pret tautu, nežēlīgiem līdzekļiem cīnās par varas saglabāšanu un liedz cilvēkiem jebkādas izredzes panākt demokrātiju un brīvību; pauž solidaritāti ar demokrātiskajiem spēkiem Krievijā, kuri ir apņēmušies veidot atvērtu un brīvu sabiedrību;

7. uzsver apņemšanos cieši uzraudzīt Alekseja Navaļnija situācijas attīstību, kā arī sekot līdzi viņa fiziskajai un garīgajai pašsajūtai, par ko ir atbildīgas tikai un vienīgi Krievijas varas iestādes;

8. nosoda to, ka Krievijas Federācija ir atkārtoti izmantojusi neiroparalītisku ķīmisko vielu pret Krievijas pilsoņiem, un atgādina, ka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām ķīmisko ieroču izmantošana jebkādos apstākļos ir smags noziegums, jo īpaši saskaņā ar Ķīmisko ieroču konvenciju; arvien mudina Krievijas iestādes nevilcinoties sniegt Ķīmisko ieroču aizlieguma organizācijai visu un pilnīgu informāciju par savu programmu "Novičok", izmeklēt, saukt pie atbildības un sodīt atbildīgos par noziegumu pret Alekseju Navaļniju; atkārtoti prasa veikt starptautisku izmeklēšanu par Krievijas starptautisko saistību pārkāpumiem ķīmisko ieroču jomā;

9. aicina Padomi nākamajās sanāksmēs ieņemt aktīvu nostāju šajā jautājumā un būtiski pastiprināt ES ierobežojošos pasākumus pret Krieviju, tostarp piemērojot sankcijas fiziskām un juridiskām personām, kas iesaistītas lēmumā aizturēt un ieslodzīt Alekseju Navaļniju; turklāt uzskata, ka ES būtu jānosaka papildu mērķtiecīgi ierobežojoši pasākumi saskaņā ar ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu pret visām personām, kas bija iesaistītas uzbrukumos Aleksejam Navaļnijam vai ir par to atbildīgas;

10. mudina Padomi ieviest sankcijas pret Krievijas oligarhiem, kas ir saistīti ar režīmu, un pret prezidentam Putinam pietuvinātām personām, kā arī pret plašsaziņas līdzekļu propagandistiem, kuriem Eiropas Savienībā pieder aktīvi un kuriem ir tiesības brīvi ceļot uz ES dalībvalstīm; uzskata, ka šīs sankcijas būtu jāattiecina arī uz šo personu tuvākajiem ģimenes locekļiem; uzskata, ka Eiropas Savienībai vairs nevajadzētu pretimnākoši izturēties pret neskaidras izcelsmes bagātībām no Krievijas;

11. aicina ES un tās dalībvalstis izstrādāt jaunu stratēģiju ES attiecībām ar Krieviju, kuras centrā būtu atbalsts pilsoniskajai sabiedrībai, kas veicina demokrātijas vērtības, tiesiskumu, pamatbrīvības un cilvēktiesības; aicina ES un tās dalībvalstis kritiski pārskatīt sadarbību ar Krieviju dažādās ārpolitikas platformās un tādos projektos kā "*Nord Stream 2*", kura īstenošana Eiropas Savienībai ir nekavējoties jāpārtrauc;

12. aicina Krievijas valdību un Valsts domi pārskatīt vēlēšanu tiesisko regulējumu un tiesību aktus par ārvalstu aģentiem un nevēlamām organizācijām, lai veicinātu plurālismu un brīvas un godīgas vēlēšanas saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus opozīcijas kandidātiem; pieprasa, lai Krievijas valdība garantētu visām demokrātiskajām partijām vienlīdzīgu piekļuvi un vienlīdzīgas iespējas gaidāmajās Valsts domes vēlēšanās, jo nereģistrēt partijas nozīmē ļaunprātīgi izmantot reģistrācijas procedūru, iznīcinot politisko konkurenci un plurālistisku demokrātiju; uzsver, ka Krievijas režīma un Baltkrievijas diktatūras attieksmē un taktikā vērojamas arvien lielākas līdzības; konstatē, ka abi režīmi baidās no iedzīvotāju vidū augošajām prasībām pēc pārmaiņām, tāpēc negodīgas vēlēšanas tiek uzskatītas par piemērotu politisko risinājumu;

13. pauž nožēlu par to, ka Aleksejam Navaļnijam tika liegts uzstāties Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas (*PACE*) Juridiskajā un cilvēktiesību komitejā, kas bija plānots 2021. gada 19. janvārī, savukārt Krievijas parlamenta delegācijai nesen tika atļauts atgriezties *PACE*;

14. vēlreiz aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu un dalībvalstis turpināt cieši sekot līdzi cilvēktiesību stāvoklim Krievijas Federācijā un aicina ES delegāciju Krievijā un dalībvalstu vēstniecības arī turpmāk sekot līdzi tiesas lietām, kurās iesaistītas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, opozīcijas politiķi un aktīvisti, tostarp Alekseja Navaļnija lietai; aicina ES palielināt atbalstu Krievijas disidentiem, nevalstiskām organizācijām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kā arī neatkarīgiem plašsaziņas līdzekļiem un reportieriem;

15. aicina ES dalībvalstis saskaņot savas nostājas attiecībā uz Krieviju un divpusējos un daudzpusējos forumos ar Krievijas varas iestādēm paust vienotu nostāju; turklāt uzsver, ka ES būtu jāizmanto varas maiņa Vašingtonā, lai stiprinātu transatlantisko vienotību demokrātijas un pamatvērtību aizsardzībā pret autoritāriem režīmiem; atgādina, ka Parlaments atbalsta Krievijas tautu cīņā par pamatbrīvībām, cilvēktiesībām un demokrātiju;

16. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Eiropas Padomei, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai, kā arī Krievijas Federācijas prezidentam, valdībai un Valsts domei.